

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ ІНСТРУМЕНТАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ

Білецька Марина Валентинівна

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри теорії і методики музичної освіти та хореографії
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького, Україна

Підварко Тетяна Олексіївна

старший викладач кафедри
теорії і методики музичної освіти та хореографії
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького, Україна

Критичне мислення є фундаментальною навичкою в сучасному освітньому процесі. Серед його ключових аспектів виділяють наступні: розвиток аналітичних навичок (здатність розрізняти факти від припущення та розвивати здатність до логічного та систематичного мислення), стимулювання творчості, самостійність, розвиток креативності та комунікативних навичок, спроможність до критичного оцінювання інформації (здатність відфільтрувати інформацію, зокрема в Інтернеті, визначати надійні джерела та визначати фейкові новини та маніпуляції), підвищення мотивації до навчання, підготовка до складних рішень у житті.

Отже, критичне мислення в освітньому процесі розвиває критичні та аналітичні навички, сприяє розвитку креативності та самостійності і готує до викликів, з якими може зіткнутись майбутній вчитель в сучасному освітньому процесі.

Різні аспекти дослідження критичного мислення відображено у працях Д. Дьюї, Д. Брукфілд Д. Клустер, М. Ліпман, Д. Халперн та ін. Критичне мислення складається з комплексу мисленневих операцій, які визначають здатність особистості до аналізування, порівняння, синтезування, оцінки інформації з різних джерел; до розуміння проблеми та оцінювання її глибини; формулювання гіпотези та вміння давати оцінку альтернативним рішенням; приймати виважені та усвідомлені рішення [2, с. 27-30]. Тобто, критичне мислення – це здатність аналізувати, оцінювати та робити висновки на основі фактів та доказів, що розглядаються.

Білоостоцька О.В. у своєму дослідженні однією з умов формування професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва визначила використання технології розвитку критичного мислення, яке сприяє активізації мислення, підвищує мотивацію, сприяє самовираженню студентів,

дає можливість виявити себе, свої творчі здібності, вчить знаходити шляхи вирішення проблеми, зіставляти свою думку з іншими для того, щоб винести обґрунтоване судження, сприяє взаємоповазі [1, с. 116–121].

Освітній компонент «Музично-інструментальне виконавство», що входить до освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеню бакалавр, містить у собі модулі: Модуль 1. Оркестровий клас, Модуль 2. Додатковий музичний інструмент, Модуль 3. Інструментальний ансамбль, Модуль 4. Концертмейстерський клас, Модуль 5. Основний музичний інструмент. Цей освітній компонент є важливою ланкою підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва та сприяє розвитку критичного мислення. У контексті ОК «Музично-інструментальне виконавство» це означає, що студент-музикант повинен бути здатним аналізувати музичні твори, розуміти їх структуру та виразність, а також бути готовим працювати в ансамблі, де спільна гра вимагає високої взаємодії та взаєморозуміння.

Один із засобів розвитку критичного мислення у студентів-музикантів – це аналіз виконання музичних творів іншими виконавцями та ансамблями. Студентам надається можливість аналізувати виступи інших виконавців, їх техніку та інтерпретацію музичних творів. Це дозволяє розвивати критичний погляд на музичне виконання та розуміти, що можна вдосконалити у власному виконанні. Під час занять з інструментального ансамблю, оркестрового класу студенти вчаться ефективно співпрацювати з іншими студентами, слухати під час гри не тільки себе, а й інших та взаємодіяти з ними. Це також вимагає критичного мислення, оскільки студенти повинні аналізувати власні дії та реакції, а також дії своїх партнерів для досягнення спільних виконавських цілей.

До інших методів розвитку критичного мислення з ОК «Музично-інструментальне виконавство» можна віднести аналіз власного виконання (запис власного виконання та його подальший аналіз, визначення сильних і слабких сторін власного виконання та розробка плану для його покращення, порівняння свого виконання з професійними записами для виявлення різниці); композиційний аналіз (студенти вивчають структуру ансамблевих творів та розуміють їх роль у загальному звучанні); самооцінка та рефлексія (студенти аналізують власне виконання та розвивають вміння самокритики для подальшого вдосконалення); дискусія та обговорення (проведення зі студентами обговорень музичних творів, стилів та інтерпретацій, спонукання їх до висловлювання власних думок та обґрунтування, порівняння різних точок зору щодо музичних аспектів); використання технологій аудіо- та відео запису, програм для створення музики (запис власного виконання музичних творів для подальшого аналізу, створення власних музичних композицій, використання відеоматеріалів для візуалізації музичних аспектів); застосування музичних проєктів (реалізація музичних проєктів, що вимагають планування, організацію та виконання, розв'язання музично-виконавських завдань, які включають у себе творчий та критичний підхід).

Ці методи розвивають критичне мислення та більш глибоке розуміння музичних творів, що, у свою чергу, сприяє формуванню професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Список літератури

1. Білостоцька О.В. Методичний аспект розвитку критичного мислення майбутніх учителів музичного мистецтва. Педагогічні науки : зб. наук. праць. Херсон : Херсонський державний університет, 2017. Вип. LXXX. Том 1. С. 116-121.
2. Скорик Т. Розвиток критичного мислення майбутніх учителів мистецтва. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Вип. 19 (175) / Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка ; голов. Ред. М. О. Носко. Чернігів : НУЧК, 2023. С. 27-30